

#suDjelujVG

suDjeluj na lokalnoj razini!

KAKO GRAĐANI MOGU SUDJELOVATI
U BOLJEM UPRAVLJANJU PRIRODNIM RESURSIMA

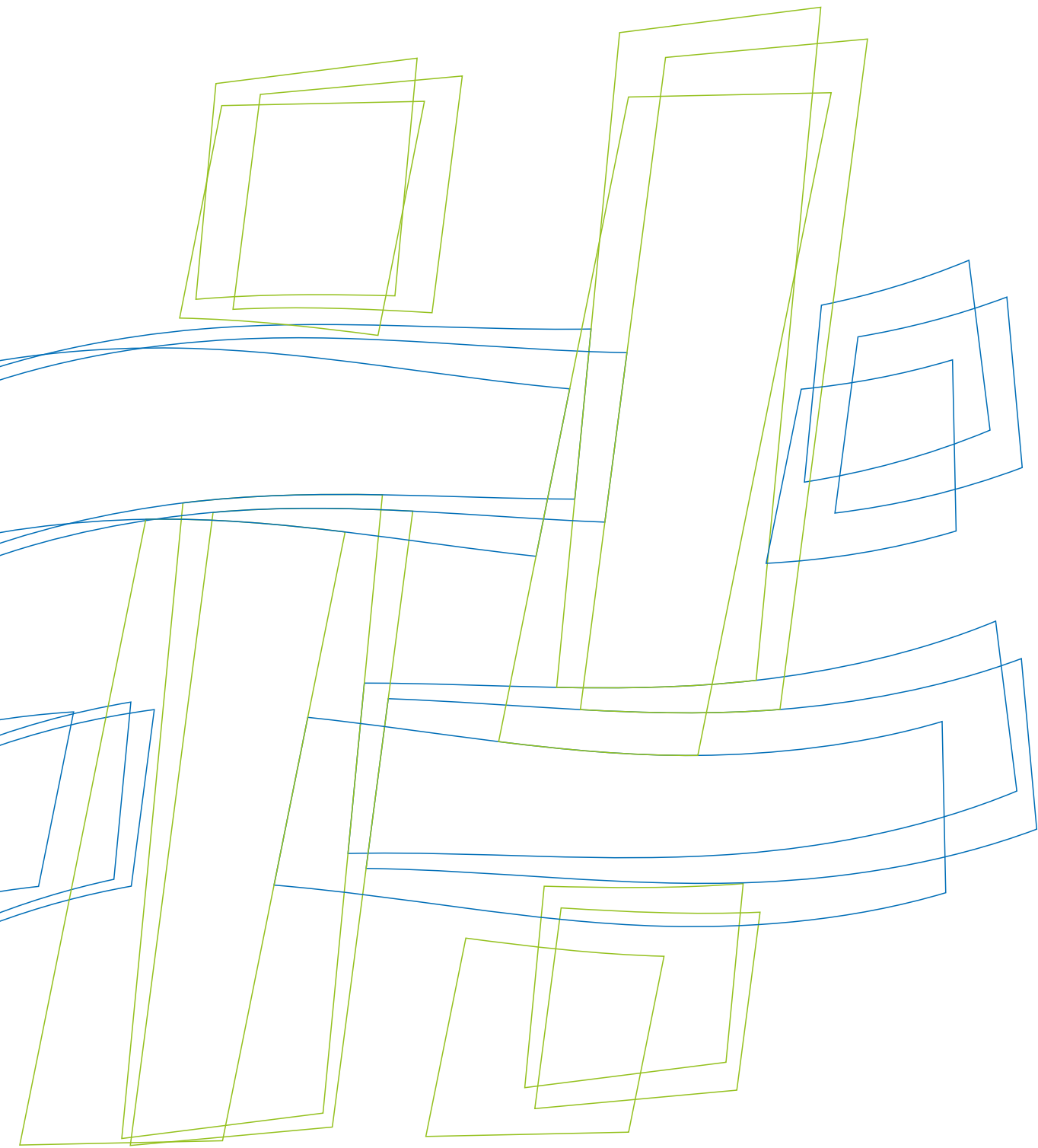
Europska
unija

Ovaj projekt financira Europska unija.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Ovaj projekt sufinancira Ured za udruge Vlade RH.

suDjeluj na lokalnoj razini!

KAKO GRAĐANI MOGU SUDJELOVATI
U BOLJEM UPRAVLJANJU PRIRODNIM RESURSIMA

Impresum

Izdavač

ODRAZ- Održivi razvoj zajednice
Zagreb, listopad 2017.

Uredila i pripremila

Ksenija Vidović Vorberger, ODRAZ

Suradnici

Petra Andrić, DOOR
Meri Barišić, Grad Velika Gorica
Daniel Rodik, ZMAG

Grafičko oblikovanje

 ACT PRINTLAB d.o.o.

Tisak

 Printera

Fotografija na naslovnici

 Mario Žilec

Naklada

 500 primjeraka

ISBN 978-953-7765-11-8

Ova brošura izrađena je u okviru projekta "Participativno upravljanje prirodnim resursima".
Ovaj projekt financira Europska unija. Ovaj projekt sufinancira Ured za udruge Vlade RH.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost projektnih partnera i ni na koji se način ne može smatrati da odražava gledišta Europske unije i Ureda za udruge Vlade RH.

Društvo za oblikovanje održivog razvoja (DOOR) je nositelj projekta, a partneri na projektu su Grad Velika Gorica, ODRAZ-Održivi razvoj zajednice, Udruga gradova u RH i Zelena mreža aktivističkih grupa (ZMAG).

Europska
unija

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Sadržaj

O projektu “Participativno upravljanje prirodnim resursima”	4
Radna skupina za unaprjeđenje upravljanja prirodnim resursima na području Grada Velike Gorice	6
Projektni prijedlog: Pčelinji park u Velikoj Gorici	8
Sudjelovanje javnosti	9
Definicije	10
Što je to sudjelovanje javnosti?	10
Zašto je potrebno uključivati javnost	10
Razine sudjelovanja javnosti u postupcima donošenja odluka	11
U kojoj mjeri su građani voljni sudjelovati?	12
Što pogoduje većoj razini uključivanja javnosti?	13
Prednosti sudjelovanja javnosti	13
Lokalni primjeri dobre prakse	14
Krajobraz Gradića – participacija, sanacija, regeneracija - idejni i izvedbeni projekt krajobraznog uređenja naselja	15
Etno naselje Novo Čiče	19
E-konzultacijom s građanima do modela upravljanja gradskom plažom u Rijeci	21
Pazi(n) proračun!	23
Škola za udruge	25
Lokalna partnerstva za transparentno upravljanje prirodnim resursima	27
Ocjnjivanje dobrobiti od zaštićenog područja “Regionalni park Mura-Drava”	29
Zelena čistka	31
Šume i biološka raznolikost “Regionalnog parka Mura-Drava”	34

O projektu "Participativno upravljanje prirodnim resursima"

S namjerom unapređenja kvalitete upravljanja prirodnim resursima te održivog razvoja Grada Velike Gorice, pokrenut je projekt Participativno upravljanje prirodnim resursima.

Partneri

Nositelji projekta Društvo za oblikovanje održivog razvoja (DOOR) te partneri Grad Velika Gorica, ODRAZ – Održivi razvoj zajednice, Udruga gradova u Republici Hrvatskoj i Zelena mreža aktivističkih grupa (ZMAG) rade na promicanju transparentnosti i uključenosti građana u upravljanje javnim dobrima i prirodnim resursima na području Grada Velike Gorice.

Opći cilj projekta

Pridonijeti kapacitetima organizacija civilnog društva kako bi pratile i surađivale s lokalnim vlastima pri provođenju javnih politika bitnih za upravljanje javnim dobrima i prirodnim resursima.

Specifični cilj projekta

Uspostaviti trajnu suradnju između organizacija civilnog društva i lokalnih vlasti u obliku višesektorske radne skupine koja će pratiti upravljanje javnim dobrima i prirodnim resursima, ukazivati na nepravilnosti te voditi javne diskusije o aktualnim pitanjima u Velikoj Gorici.

Financiranje

Projekt Participativno upravljanje prirodnim resursima financiran je u sklopu programa Europske unije za Hrvatsku IPA 2012. Izgradnja lokalnih partnerstava za otvorenu vlast i borbu protiv korupcije u odgovornom upravljanju prirodnim resursima i sufinanciran od Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske. Ukupna vrijednost projekta je 208.195,89 EUR, a provodi se 24 mjeseca, počevši od 2. studenog 2015.

Rezultati

- Na početku provedbe projekta provedena je **anketa** kako bi se ispitalo mišljenje lokalne javnosti o transparentnosti i otvorenosti lokalne administracije i lokalnih politika upravljanja prirodnim resursima te upoznatost s participativnim oblikom upravljanja,
- u Velikoj Gorici održana su **dva seminara o participativnom upravljanju prirodnim resursima i organiziranju zajednice** s ciljem kvalitetnijeg upravljanja prirodnim resursima,
- uspostavljena je **radna skupina za unaprjeđenje upravljanja prirodnim resursima na području Grada Velike Gorice** čiji su članovi predstavnici lokalnih udruga, lokalnih vlasti te drugih relevantnih institucija; na sastancima se diskutira kako poboljšati upravljanje prirodnim resursima koji su u nadležnosti Grada, prije svega na način da se pravovremeno uključe građani, putem inicijativa, udruga ili osobno,
- održano je **studijsko putovanje u Bolognu** (Italija) na kojem su se sudionici imali prilike upoznati s modelima participativnog upravljanja prirodnim resursima,
- pokrenute su **dvije zagovaračke kampanje na području Grada Velika Gorica** tijekom kojih su se građani pozivali na uključivanje u upravljanje šumama i vodama i informirali o pravilnom odlaganju otpada,
- proveden je **program stručnog osposobljavanja i volontiranja** u Gradu Velika Gorica,
- provedeni su **programi rada za zajednicu u udruzi ZMAG** uz rotacije u drugim partnerskim organizacijama, kroz volonterski rad četvero mladih volontera,
- održane su **četiri regionalne diseminacijske radionice „SuDjelujte!“** – Organiziranje participativnog upravljanja u lokalnoj zajednici – u Osijeku, Rijeci, Koprivnici i Zadru,
- proveden je **drugi krug ankete** kako bi se ispitalo je li došlo do promjena u mišljenju lokalne javnosti o transparentnosti i otvorenosti lokalne administracije i lokalnih politika upravljanja prirodnim resursima te razinom upoznatosti s participativnim oblikom upravljanja,
- snimljeno je **pet informativnih kratkih filmova**, dostupnih na projektnom YouTube kanalu,
- održana je **završna konferencija „Dobro upravljanje – pametno gospodarenje otpadom kao primjer“** u Velikoj Gorici.

Radna skupina za unaprjeđenje upravljanja prirodnim resursima na području Grada Velike Gorice

Grad Velika Gorica u suradnji s ostalim partnerima na projektu, osnovao je u lipnju 2016. godine Radnu skupinu za unaprjeđenje upravljanja prirodnim resursima na području Grada Velike Gorice.

Za vrijeme projekta, održano je pet sastanaka radne skupine, na kojima se raspravljalo kako poboljšati upravljanje prirodnim resursima koji su u nadležnosti Grada, prije svega na način da se pravovremeno uključe građani, putem inicijativa, udruga ili osobno. Članovi radne skupine su odabrani putem javnog poziva i u skupini djeluju volonterski. Među članovima su predstavnici udruga s područja Velike Gorice kao što su Pčelarska udruga Turopolje, Zelena mreža aktivističkih grupa iz Vukomerića, Ekoregija Velika Gorica i Građanska inicijativa iz Novog Čiča, a pored predstavnika Gradske uprave sudjeluju još i Turistička zajednica Velike Gorice i Hrvatske šume. "Radna skupina je odličan alat za izravno uključivanje građana u aktualne teme ili probleme koje jedinica lokalne samouprave može lakše riješiti uz pomoć zainteresiranih građana. Na ovaj praktičan način koji je po standardima visoko na ljestvici participacije, građanima se otvara uloga partnera, a ne kočnice u razvoju Grada" – izjavio je *Marko Ercegović* iz Udruge *Gradova RH* jednog od partnera na projektu.

**Svi zainteresirani građani
mogu slati svoje ideje
i primjedbe vezane za
prirodne resurse na
području grada na e-mail:
sudjeluj@gorica.hr**

#suDjelujVG

Projektni prijedlog: Pčelinji park u Velikoj Gorici

Jedan od članova radne skupine, predstavnik Pčelarske udruge „Turopolje“ predložio je da se u gradu Velika Gorica na javnoj zelenoj površini uredi „pčelinji park“. Ideja je potaknuta primjerima dobre prakse na studijskom putovanju u Bologni gdje se moglo vidjeti nekoliko inicijativa uređenja javnih zelenih površina od strane samih građana koji su dobili pomoć gradske uprave te preuzeli daljnju brigu i održavanje istih.

Obzirom da je Udruga pčelara Turopolje jedna od većih udruga na području Grada Velike Gorice i još uvijek nema vlastite prostore gdje bi aktivno mogla djelovati, promovirati pčelarstvo i apiturizam, pčelari su odlučili djelovati preko radne skupine i svoje prijedloge za ostvarenje pčelinjeg parka predstaviti gradskim Upravnim odjelima koji bi mogli pomoći u realizaciji ideje a samim time i gradonačelniku Grada Velike Gorice. Projekt su nazvali „Apiland“ i očekuju aktivno uključivanje u sve faze projekta: osmišljavanje, realizacija te održavanje i korištenje parka.

Kako bi velikogorički „APILAND“ zaživio i dobio svoju potpunu funkciju u podizanju svijesti građana o značenju pčelarstva u prirodi i održanju bioraznolikosti, unapređenju ljudskog zdravlja (apiterapija), podizanju Grada Velike Gorice na turističkoj karti kao nove medne destinacije Europe, stvaranje jedne „*bee-nature-friendly*“ zone obiteljskog parka želja pčelara je da takav pčelarski centar postane mjesto susreta građana i pčelara, udruge i znanstveno-nastavnih

institucija, ali i mjesto susreta građana i urbane prirode za nedjeljni obiteljski odmor u gradskom parku.

Na početku je inicijativa pčelara krenula idejom hortikulturnog uređenja gradskog zemljišta na temu pčelinjeg parka u kojem bi se sadilo autohtone medonosne biljne vrste (drveće, grmlje i zeljasto bilje). Uz posađene biljne vrste postavile bi se edukativne ploče o samim vrstama (naziv, sistematika, zašto je biljka važna pčelama i ljudima), a obradila bi se i problematika nestanka autohtonih vrsta (npr. jasen) kao i opasnost invazivnih vrsta (npr. pajasen, amorfa, paulovnja) uz ostale teme o pčelama, medu i drugim pčelinjim proizvodima, ljekovitosti, pčelarenju, vrcanju meda, pčelarskoj opremi i sl. Unutar parka bi se postavile pokazne košnice kako bi svi zainteresirani upoznali život pčela kao vrlo važnih kukaca u ekološkom smislu. U parku bi se mogle povremeno održavati radionice i eventualno osigurati mjesto za prodaju domaćeg meda sa područja Velike Gorice te bi na taj način pčelinji park mogao imati i pozitivan utjecaj na turizam.

S obzirom da je tema parka pčelarstvo, pčele, med i saće bi se mogli provući i u smislu dizajna nekih elemenata u parku. Izgradnjom i uređenjem objekta poput paviljona s multimedijalnom dvoranom i pčelarskim muzejom, prostor može postati potpuno funkcionalan s dodatnim sadržajima za rad udruge te prigodno za edukacije učenika i građana, primanje turista, degustacije, prezentacije, održavanje konferencija i slično.

Radna skupina predstavila je ideju u gradskoj upravi, koja je prihvaćena s oduševljenjem gradonačelnika i zamjenika gradonačelnika te se sada utvrđuje koji bi prostor bio idealan za takvo krajobrazno uređenje, kao i mogućnosti financiranja ovakvog projektnog prijedloga.

„APILAND“ je projekt koji će Gradu Velikoj Gorici donijeti novu svježinu, novu perspektivu i pokazati da pčela može preživjeti i u gradskoj sredini, a građanima donijeti jednu novu destinaciju i mjesto za odmor i edukaciju o važnosti pčele u očuvanju parkovne i autohtone biološke raznolikosti, kao i u unapređenju kvalitete gradskog zraka. Projekt je zamišljen da bude edukativan i potiče ono što je velikogorički potencijal – pčelarstvo.

The background is a solid blue color with a complex pattern of thin, white, overlapping geometric shapes. These shapes include squares and rectangles of various sizes, some of which are slightly rotated. Interspersed among these are several wavy, horizontal lines that create a sense of movement and depth. The overall effect is a modern, abstract design.

Sudjelovanje javnosti

Sudjelovanje javnosti

Definicije

javnost (engl. public) – svaki pojedinac, skupine građana ili organizacije koje su iz bilo kojeg razloga zainteresirane za zajednicu u kojoj žive. Različiti dijelovi javnosti za probleme zajednice pokazuju manje ili veće zanimanje te se u skladu s tim u manjoj ili većoj mjeri uključuju u rješavanje prepoznatih problema (Putokaz za djelotvoran rad lokalne zajednice, ODRAZ).

sudjelujući (engl. participatory) – dolazi od lat. riječi participare – biti sudionik, sudjelovati, imati udjel, biti dijelom čega (Rječnik stranih riječi, B. Klaić).

sudjelovanje javnosti (eng. public participation) – organizirana mogućnost za građane, javnost i organizacije civilnog društva te poslovni sektor da izraze svoje mišljenje o općoj politici i konkretnim odlukama te rasprave s donositeljima tih odluka tijekom postupka odlučivanja, odnosno provođenja prihvaćenih politika ili odluka, uključujući mogućnost poduzimanja akcija za zaštitu svojih prava i interesa problema (Putokaz za djelotvoran rad lokalne zajednice, ODRAZ).

Što je to sudjelovanje javnosti?

Sudjelovanje javnosti, koje se može nazvati i participativnim planiranjem razvoja, ne ograničava se samo na širenje informacija; bit mu je u dobivanju mišljenja javnosti korištenjem odgovarajućih metoda i uzimanje tog mišljenja u obzir pri donošenju odluka.

Ispravno odlučivanje o javnim pitanjima trebalo bi u obzir uzeti tri čimbenika: javni interes, odlučivanje na političkoj razini i mišljenje stručnjaka. Drugim riječima, sudjelovanje javnosti je proces komunikacije između javnosti, donositelja odluka i stručnjaka za odgovarajuća pitanja. Sudjelovanje javnosti može se odvijati na više razina i uz primjenu različitih metoda.

Sudjelovanje javnosti je sustavan interaktivni proces kroz koji se građani i druge zainteresirane strane iz sektora javne uprave, gospodarstva i civilnog društva uključuju u proces donošenja odluka u područjima koja ih se najizravnije tiču.

Za sudjelovanje javnosti nije nužna partnerska akcija, niti ono podrazumijeva potrebu postizanja konsenzusa. Na temeljnoj razini, sudjelovanje javnosti znači:

- razmjenu informacija o predloženom projektu, programu, politici, zakonu ili drugoj inicijativi te o odgovarajućim činjenicama u njihovoj pozadini odnosno kontekstu
- razmjenu ideja, razumijevanje problema i izazova te raspravu o alternativnim rješenjima
- utvrđivanje područja u kojima postoji suglasnost odnosno neslaganje između uključenih subjekata odnosno subjekata pogođenih predloženom odlukom
- postizanje najboljeg mogućeg ili „dovoljno dobrog” rješenja, onoga koje su svi, uključeni ili pogođeni, spremni prihvatiti

Pravovremenim i kvalitetnim participativnim procesom prirodno se dobiva potpora građana. Kvalitetno i pravovremeno uključivanje javnosti ubrzava pripremljeni proces planiranja i može rezultirati uštedom resursa koje bi donositelj odluke naknadno morao angažirati kako bi proveo izmjene na projektu (zbog zahtjeva građana).

Zašto je potrebno uključivati javnost?

Uključivanje građana je način koji ljudima na lokalnoj razini omogućuje uključivanje u planiranje i oblikovanje rješenja za lokalne probleme tako da ona

odražavaju njihove potrebe. Iako odluke koje donositelji odluka na kraju donesu u konačnici utječu na živote građana, tek odnedavno je prepoznata važnost aktivnog uključivanja građana u procese donošenja odluka.

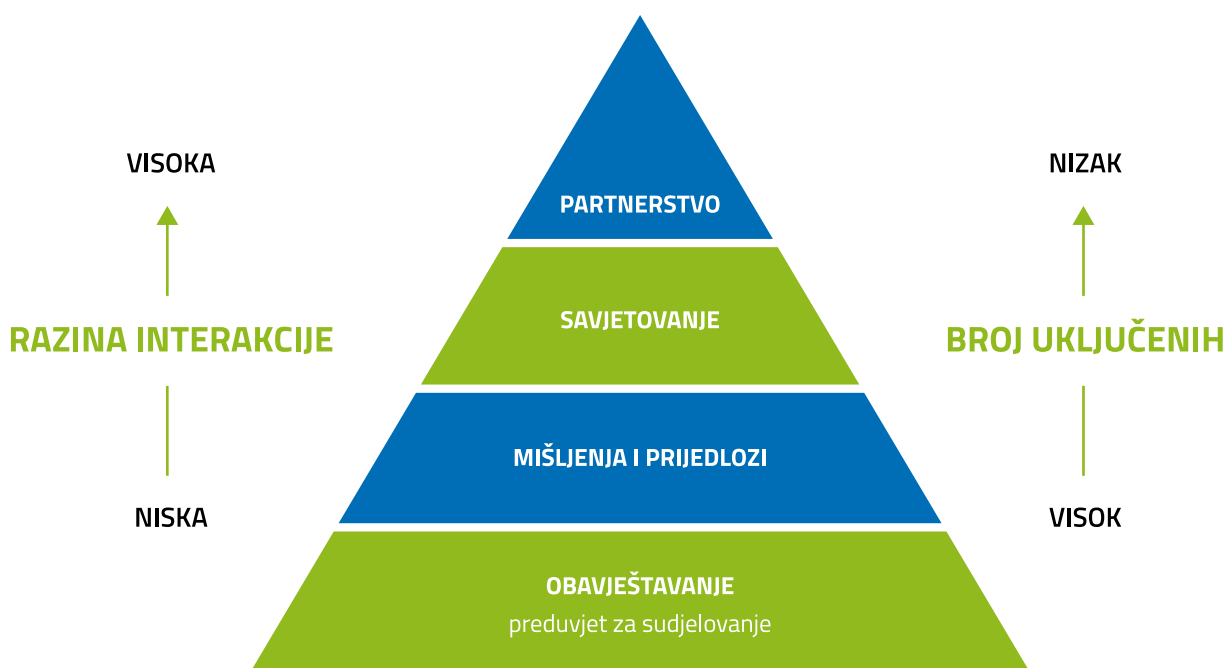
Aktivna uloga građana s jedne strane, te otvorenost i transparentnost javnih institucija s druge strane, dovode do **otvorenog dijaloga, suradnje i partnerstva**.

Vlada Republike Hrvatske 2009. godine usvojila je *Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata (NN 140/09)*. Usvajanjem Kodeksa RH se pridružila zemljama koje su uspostavile standarde i mjere savjetovanja državnih tijela sa zainteresiranom javnošću u postupcima osmišljavanja novih zakona, drugih propisa i akata. Glavna svrha savjetovanja i uključivanja svih sudionika jest prikupljanje informacija o njihovim interesima, stavovima i prijedlozima vezanim uz određenu javnu politiku, kako bi se podigla razina razumijevanja i prihvatanja ciljeva politike, ali i radi uočavanja slabosti i negativnih učinaka javne politike koje treba na vrijeme otkloniti.

Razine sudjelovanja javnosti u postupcima donošenja odluka

Proces sudjelovanja javnosti ili uključivanja građana u odlučivanje različito se shvaća i provodi u različitim sredinama i od strane različitih društvenih skupina. Razlikuje se i razina uključivanja javnosti – javnost se može obavještavati o već donesenim odlukama ili se od predstavnika javnosti traže komentari koji u konačnici mogu, ali ne moraju, biti prihvaćeni. Ponekad to znači uzajamno informiranje i savjetovanje prije donošenja odluke, ili prikupljanje mišljenja i prijedloga čije se prihvatanje ili odbijanje javno objavljuje zajedno s obrazloženjem.

Različita razina sudjelovanja javnosti omogućuje različiti stupanj njihove uključenosti u postupke donošenja odluka odnosno različiti broj uključenih osoba. Općenito – što je razina uključenosti (odlučivanja) viša, to je broj uključenih manji. Najviša razina uključivanja javnosti je **partnerstvo – ravnopravno sudjelovanje u procesu odlučivanja** (vidi sliku).

Razine uključenosti javnosti u proces donošenja odluka

Izvor: Okolišna dozvola - Kratki vodič za javnost (ODRAZ - Održivi razvoj zajednice, 2014.)

- **OBAVJEŠTAVANJE JAVNOSTI** o planiranim aktivnostima preduvjet je za njeno uključivanje u postupke odlučivanja. Ukoliko stanovnici nekog područja nisu obaviješteni o planiranim aktivnostima lokalnih vlasti, ne mogu o tomu stvoriti mišljenje, ne mogu o tomu raspravljati niti mogu početi djelovati. Informiranje javnosti predstavlja najjednostavniji oblik komuniciranja lokalnih vlasti ili planera sa stanovnicima, no na ovoj se razini ne može govoriti o uključivanju javnosti, jer je riječ o jednosmjernoj komunikaciji. Vlasti/planeri izjavama za javnost, konferencijama za novinare, glasilima ili web stranicama obavještavaju javnost, ali joj ne daju prigodu za iznošenje primjedbi i mišljenja. Kod ove vrste komunikacije velik je broj informiranih, ali je niska njihova razina uključenosti.
- **PRIKUPLJANJE MIŠLJENJA I PRIJEDLOGA** - ova vrsta komunikacije podrazumijeva višu raznu uključenosti javnosti koja ima pravo dati mišljenja i prijedloge o nekom planiranom zahvatu. Niti ova vrsta komunikacije nije dvosmjerna, jer često nema povratne informacije o prihvatljivosti prijedloga od strane javne uprave te mogućim razlozima odbijanja istih.
- **SAVJETOVANJE** - dvosmjerna vrsta komunikacije javne uprave i javnosti, gdje planeri predlažu već gotova rješenja o kojima se javnost može očitovati. Taj se proces provodi obavješćavanjem javnosti o planiranim aktivnostima putem javnih rasprava, radionica i slično, na kojima se građani mogu očitovati i iznijeti svoja mišljenja. Na ovoj se razini otvara dijalog. Odgovorni za odlučivanje primaju na znanje primjedbe, prijedloge, mišljenja i preporuke građana, o njima se očituju, ali ih ne moraju uzeti u obzir prilikom donošenja odluka.
- **PARTNERSTVO** - dubinski odnos, u kojem skupina relevantnih dionika zajedno priprema plan, program, projekt ili neku drugu aktivnost. Oni u svom radu koriste mišljenja i primjedbe te pokušavaju maksimalno uključiti potrebe i prijedloge šireg kruga dionika i građana, pribavljene provedbom drugih oblika savjetovanja, koji mogu obuhvatiti velik broj ljudi (ankete, savjetovanje putem interneta, zborovi građana i sl.). Odluke se donose zajednički, te je odgovornost za postignute rezultate podijeljena.

U radnoj skupini za izradu nekog dokumenta ne može biti jako velik broj ljudi, no bitno je da budu predstavnici svih relevantnih dionika, po mogućnosti iz sva tri sektora, kako bi se sagledale potrebe i problemi onih kojih se dokument tiče, vodeći računa o zakonskim propisima, planovima višeg reda i sl. U ovom obliku suradnje radi se o manjem broju predstavnika ključnih dionika s visokom razinom uključenosti i velikim utjecajem.

Propisi određuju okvir sudjelovanja javnosti, no mnogi drugi čimbenici utječu na tijek provedbe, učinkovitost i djelotvornost tog procesa. Prije svega, potrebna je politička volja – želimo li sudjelovanje javnosti?! Procesi sudjelovanja u odlučivanju u pitanjima okoliša zahtijevaju i dobro planiranje. Postavljanje ciljeva, odabir relevantnih predstavnika javnosti te odabir odgovarajućih metoda i alata koji će se koristiti u svakoj fazi procesa elementi su planiranja sudjelovanja javnosti.

Kako bi sudjelovanje javnosti na bilo kojoj razini bilo i djelotvorno i učinkovito, javnost mora biti pravovremeno i objektivno informirana o mogućnosti svog sudjelovanja u postupku odlučivanja.

U kojoj mjeri su građani voljni sudjelovati?

Prije pripreme procesa sudjelovanja javnosti poželjno je biti svjestan činjenice da svi građani ne žele izraziti svoje mišljenje i utjecati na donošenje odluka na jednak način i u jednakom opsegu. Savjetujemo pridržavanje pravila da „svatko ima jednak pristup informacijama i njegov je izbor koliko vremena će posvetiti djelovanju kojim se utječe na odluku“. Organizatori su često razočarani slabim sudjelovanjem građana u javnim raspravama, razgovorima i sl., čak i kad je događaj savršeno organiziran. Vrlo je važno da organizatori budu svjesni da neće svi ljudi kojima se obrate biti spremni posvetiti se problemu u jednakoj mjeri.

Što pogoduje većoj razini uključivanja javnosti?

Promjene koje su pokrenute nakon Agende 21¹ i Arhuške konvencije² omogućavaju veće sudjelovanje javnosti i veću transparentnost postupaka donošenja propisa i odluka. Direktiva EU o slobodi pristupa informacijama o okolišu i odgovarajući hrvatski propisi, omogućavaju bolje praćenje procesa sudjelovanja i odlučivanja vezanih za zaštitu okoliša.

Obvezom mjerodavnih vlasti da na zahtjev građana ili organizacija pruže informacije, otvoren je prostor za uvid u rad vlade i drugih tijela te za učinkovitije sudjelovanje javnosti u upravljanju okolišem.

Arhuška konvencija prepoznala je i podupire ključnu ulogu organizacija civilnog društva koje se bave zaštitom okoliša u oblikovanju mišljenja zainteresirane javnosti. Sve je više udruga koje se bave pitanjima okoliša, ali je očito i pojačan interes javnosti za sudjelovanjem. Zbog neinformiranosti i spriječenosti sudjelovanja u procesu dolazi do javnog protesta protiv nekih zahvata u prostoru, što u konačnici dovodi do skupih kašnjenja. Građani često ne žele prihvatiti 'stručna' mišljenja vladinih agencija te nisu voljni 'klimati potvrdno glavama' za već donesene odluke, pogotovo kad utječu na njihove lokalne zajednice.

U slučajevima kada javni sektor traži samo pokriće za svoje odluke, a ne uzima u obzir mišljenja građana, dolazi do pada povjerenja javnosti. Građani traže da budu dio procesa odlučivanja.

¹ Agenda 21 (Program za 21. stoljeće), opsežan je program održivog razvoja u svjetskim razmjerima. U Agendi 21 naglašena je važnost da se u promišljanje i donošenje odluka uključe svi dijelovi društva. Vlade su pozvane na usvajanje nacionalnih strategija održivoga razvoja koje bi trebale razvijati uz široko sudjelovanje svih dionika uključujući lokalno stanovništvo, organizacije civilnog društva (nevladine organizacije) i sindikate.

² Arhuška konvencija je konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša. Potpisana je 25. lipnja 1998. godine u danskom gradu Aarhusu i predstavlja međunarodni pravni okvir u području zaštite okoliša. Tim se dokumentom utvrđuju prava u vezi s okolišem kao pouzdana osnova za uključivanje građana u politiku okoliša.

Mnogi gospodarstvenici su shvatili da je za njihov ugled i pozitivno mišljenje u javnosti, dugoročnu ekonomsku dobrobit i konkurentnost bitno odgovorno partnerstvo s lokalnim zajednicama u kojima djeluju. Postoje dokazi da su poduzeća koje grade zdrave, dvosmjerne odnose sa svim dionicima dugoročno uspješnija od drugih.

Prednosti sudjelovanja javnosti

Javnost može neposredno doprinijeti boljoj kvaliteti odlučivanja o okolišu, budući da poznaje uvjete u svojim zajednicama.

Poticanje zainteresiranih dionika da podijele svoja saznanja s donositeljima odluka potiče kvalitetnije i informiranije odluke te smanjuje vjerojatnost štete po okoliš, uz istovremeno povećanje mogućnosti provedbe projekata. Iskustvo je također pokazalo da su problemi okoliša snažni katalizatori civilne umreženosti i dobar poticaj za akciju građana.

Lokalni primjeri dobre prakse

Donosimo neke lokalne primjere dobre prakse,
koji su u sklopu projekta predstavljeni na seminarima u
Velikoj Gorici te radionicama prijenosa dobre prakse u
Osijeku, Rijeci i Koprivnici.

Krajobraz Gradića – participacija, sanacija, regeneracija – idejni i izvedbeni projekt krajobraznog uređenja naselja

LOKACIJA

Gradići, Velika Gorica

Centralni park Gradići / „Pump track“ poligon sa sanacijom odlagališta / Pješačka zona uz Ulicu braće Radić / Sportsko-rekreacijska zona uz Ulicu Matije Gupca

Velikogoričko naselje Gradići jedno je od najnaseljenijih mjesta u Turopolju, s 468 domaćinstava i oko 1.900 stanovnika na 1,90 m², odnosno visokih 979 stanovnika po km. Što se krajobrazne arhitekture tiče, naselje je poznato kao jedno od najuređenijih naselja na području Grada Velike Gorice sa velikim zelenim površinama koje se protežu preko nekadašnjih tokova potoka Lomnica, velikim centralnim parkom ali i po dugogodišnjoj velikoj aktivnosti mještana u održavanju sela uređenim, čistim i ugodnim za živjeti.

TKO JE SUDJELOVAO?

Nositelj projekta: DVD Gradići – Dobrovoljno vatrogasno društvo Gradići

Izvoditelj projekta: Zavod za ukrasno bilje, krajobraznu arhitekturu i vrtu umjetnost, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Ostali sudionici:

- Upravni odjel za urbanizam i zaštitu okoliša, Grad Velika Gorica
- Mjesni odbor Gradići
- Mještani naselja Gradići

OPIS

Obzirom da često lokalna samouprava u odnosu na svoje mogućnosti ne može ispuniti sva očekivanja stanovništva, utvrđena je potreba neposrednog sudjelovanja mještana u manjim zahvatima u komunalnoj infrastrukturi naselja radi lakšeg zadovoljavanja dijela potreba koje mještani imaju u svojoj lokalnoj zajednici. Tako je inicijativa za ovaj projekt krenula od samih mještana naselja Gradići. Članovi DVD-a uz suglasnost Mjesnog odbora Gradići predložili su ideju akcije uređenja javnih zelenih površina, na način da se uključe mještani u vidu pojedinačnih donacija za sadnice stabala. Kako se radi o središtu naselja i povijesnoj graditeljskoj cjelini, a javne zelene površine protežu se preko nekadašnjih tokova potoka Lomnice, uz podršku Upravnog odjela za urbanizam i zaštitu okoliša Grada Velike Gorice, projektni tim pokrenuo je suradnju sa Zavodom za ukrasno bilje, krajobraznu arhitekturu i vrtu umjetnost Agronomskog fakulteta u Zagrebu kako bi se dobilo kvalitetno, cjelovito, maštovito i stručno krajobrazno rješenje za uređenje trenutno djelomično uređenih zelenih površina sa što više sadržaja (npr. igrališta za djecu i naročito mlade), a ne samo nove sadnice stabala. Projektna ideja pokrenuta je s ciljem da se u mjestu Gradići osmisli i izvede park koji će svojim izgledom i sadržajima doprinijeti društvenom životu mjesta i povećanju urbaniteta naselja. Kako se sama lokacija budućeg parka nalazi na mjestu nekadašnjeg potoka (čijim je nestajanjem, uvelike smanjena ekološka vrijednost prostora zbog smanjene bioraznolikosti), ovaj projekt ima veliku

ulogu u ponovnom povećanju istog pažljivim odabirom biljnog materijala. Osim ekološke vrijednosti, važnost ovog projekta ogleda se i u činjenici da otvorene i zelene površine naselja utječu na poboljšanje kvalitete života stanovnika. Park je zamišljen kao mjesto okupljanja svih generacija sa različitim sadržajima za slobodne aktivnosti (druženje, kretanje, vježbanje, dječja igra itd.) ali i nekih povremenih manifestacija (koncerti, nastupi, izložbe i sl.). Idejna rješenja odabranog područja izradili su studenti kao temu svojih studentskih radova, a odabrano idejno rješenje će zadovoljiti višegodišnje potrebe mještana Gradića različitih uzrasta. Realizacija idejnog rješenja predviđena je u više faza. U prvoj fazi odvijat će se donacija i sadnja novih stabala od strane samih mještana te uređenje *pump tracka* (parka za bicikliste) i *streetworkout* parka od strane mladih mještana kao inicijatora ideje. Velika značajnost buduće *pump track* staze jest da je to još uvijek inovativan i nepoznat način rekreacije u Republici Hrvatskoj, a lokacija na kojoj se planira urediti ta staza je do nedavno aktivno divlje odlagalište otpada na području starog korita potoka Lomnica gotovo u centru naselja i unatoč redovitom čišćenju tog prostora, otpad se na tome mjestu godinama aktivno odlagao. Na taj način, uspješno bi se riješio veliki problem što se tiče zaštite okoliša u našoj sredini a istovremeno se na taj način otvaraju različite mogućnosti promoviranja bicikliranja u našem mjestu. U ostalim fazama predviđeno je uređenje igrališta za djecu i mlade, odmarališta za starije mještane, prostora za manifestacije te pješačke staze duž parka.

PROVEDBA

Aktivnosti vezane uz izradu projektnih ideja uređenja krajobraza i obnove eko flore Gradića započele su u jesen 2015. godine kada se oformio projektni tim sastavljen od predstavnika DVD-a Gradići, Upravnog odjela za urbanizam i zaštitu okoliša Grada Velike Gorice i Zavoda za ukrasno bilje, krajobraznu arhitekturu i vrtu umjetnost Agronomskog fakulteta u Zagrebu uz podršku Mjesnog odbora Gradići. U prvoj fazi projekta određeni su ciljevi projekta te su dogovoreni koraci provedbe. Grad Velika Gorica ustupio je potrebne podloge (važeći Urbanistički plan uređenja naselja Gradići - kartografske prikaze i odredbe u digitalnom formatu, digitalne ortofoto karte), nakon čega su studenti Agronomskog fakulteta, u sklopu svoje nastave pristupili izradi projektnih ideja uređenja krajobraza i obnove flore Gradića (uređenje parka). Studenti su izradili 16 idejnih rješenja od čega je nakon konzultacija projektnog tima i struke odabrano 5 najuspješnijih radova, nakon čega su se studenti okupili u 5 timova i dodatno doradili

odabrane projektne ideje. Finalne projektne ideje predstavljene su mještanima Gradića na javnom izlaganju u sklopu javne rasprave i izložbe radova koja je trajala tijekom veljače 2016. godine. Nakon odabranog idejnog rješenja pristupilo se njegovoj doradi u skladu s komentarima zaprimljenim tijekom javne rasprave, nakon čega je uslijedila izrada Glavnog i Izvedbenog projekta zahvaljujući stručnjacima sa Zavodom za ukrasno bilje, krajobraznu arhitekturu i vrtu umjetnost Agronomskog fakulteta u Zagrebu. U prosincu 2017. godine Hrvatske vode koje upravljaju tim područjem nekadašnjeg potoka Lomnica, na zamolbu mještana Gradići, očistile su cijelu površinu od samonikle vegetacije i sanirale „divlje“ odlagalište otpada. Nakon dugo vremena ponovno su se pojavili obrisi korita potoka Lomnica koji je zatrpan 70-ih godina 20. stoljeća. Sljedeći zahvati na površini trebali bi biti fino planiranje završnog sloja zemljanog supstrata te izvedba *pump track* poligona, a onda nakon toga uređenje i ostalim sadržajima.

UKLJUČIVANJE GRAĐANA

Cjelokupan proces sastojao se u participaciji, aktivnoj uključenosti i stalnoj interakciji aktera (članova DVD-a, projekatana, stručnjaka različitih područja, mještana Gradića, studenata, predstavnika lokalne samouprave) što je prvotno rezultiralo s dva idejna projektna rješenja. Studenti Studija krajobrazna arhitektura (generacija 2014/2015.) su 2015. godine preispitali mogućnost uspostave zelenog sustava naselja te „zelenog“ trga u centru naselja, a 2016. godine su studenti Studija krajobrazna arhitektura (generacija 2015/2016.) izradili idejna rješenja za centralnu zelenu površinu naselja – park. Idejno rješenje parka pritom je obuhvatilo višekratne konzultacije gotovo svih sudionika procesa kao i javnu tribinu u samom mjestu Gradići na kojoj su studenti prezentirali svoje radove pred mještanima Gradića uz javnu diskusiju i izložbu radova (05.01.-22.01.2016.). Za vrijeme javne rasprave zainteresirani mještani mogli su svoje komentare upisivati u knjigu komentara i dojmova koja je bila dostupna uz izložene radove. Sve informacije vezane uz pripremu projekta objavljuju se redovito na Facebook stranicama mjesta Gradići, DVD-a Gradići i Mjesnog odbora Gradići. Građane se redovito informira o promoviranju projektne ideje. Zanimljivo je da je ideja o uređenju *pump tracka* (parka za bicikliste) i *streetworkout* parka, proizašla od grupe mladih iz naselja Gradići koji se u slobodno vrijeme bave biciklizmom te su i dalje aktivni u vidu traženja što jednostavnijih rješenja realizacije ovog projekta. Cilj im je oformiti tim mladih ljudi koji će nakon što im se osigura zemlja, sami izraditi *pump track* stazu.

CILJEVI PROJEKTA

- pokrenuti akcije nabave i sadnje sadnica na zelenim površinama; mještani će kupnjom sadnice i sadnjom iste koje će time postati njihovo osobno ili obiteljsko stablo zasađeno u novo uređenom parku, imati obavezu brinuti i skrbiti o njima, i na održiv način će dugoročno utjecati na postizanje pozitivne društvene promjene;
- urediti područje na kojem se dugi niz godina nalazilo divlje odlagalište otpada u *pump track* stazu za bicikliste, prostor na kojem se više neće odlagati otpad i uništavati okoliš već će se tamo moći organizirati razno razne sportske manifestacije i druženja,
- urediti zelene površine mjesta Gradići – kako se sama lokacija budućeg parka nalazi na mjestu nekadašnjeg potoka (čijim je nestajanjem, uvelike smanjena ekološka vrijednost prostora zbog smanjenog biodiverziteta), ovaj projekt ima veliku ulogu u ponovnom povećanju istog pažljivim odabirom biljnog materijala
- popularizirati akcije ovakvog tipa uz prigodno cjelodnevno ili višednevno druženje, organizirati popratna događanja poput izložbe na određenu temu, radionica, sportska događanja i sl.; poticati dobrovoljni/volonterski rad i uključivanje većeg broja građana, posebice djece i mladih u mjesnoj zajednici;

- motivirati djecu i mlade kao buduće na provođenje što više slobodnog vremena na otvorenom, maknuti ih od problematike vandalizma, ovisnosti o drogama i alkoholu, tehnologijama i društvenim mrežama. Parkovi odgovarajućim sadržajima imaju ulogu okupljanja, druženja i najrazličitijih oblika rekreacije i provođenja slobodnog vremena pri čemu bivanje u prirodnom okruženju dokazano donosi psiho-fizičke zdravstvene ali i socijalne koristi za korisnike parkova.

REZULTATI

- zadovoljavanje potreba u mjesnoj zajednici čime se poboljšavaju uvjeti i kvaliteta življenja u istoj;
- postizanje pozitivne i održive društvene promjene;
- poticanje dobrovoljnog/volonterskog rada i uključivanja većeg broja građana, posebice djece i mladih u akcije od zajedničke koristi u mjestu i šire;
- populariziranje akcija ovakvog tipa uz prigodno cjelodnevno ili višednevno druženje i organizaciju popratnih događanja poput izložbe na određenu temu, radionica, sportska događanja i sl.;
- motiviranje djece i mladih na provođenje što više slobodnog vremena na otvorenom, s ciljem da ih se udalji od vandalizma, ovisnosti

o drogama i alkoholu, tehnologijama i društvenim mrežama.

- povećanje urbaniteta naselja, prepoznatljivosti i identiteta mjesta
- saniranje divljeg odlagališta otpada
- uređenje prostora za kulturno-tradicijske manifestacije
- dodatne educiranosti budućih stručnjaka kraj-obrazne arhitekture koji radeći na ovom projektu imaju priliku sudjelovati u svim fazama projekta, odnosno u praksi vidjeti tijek planiranja i realizacije projekta od ideje do njegove realizacije
- participacija, aktivna uključenost i stalna interakcija aktera (projektanata, stručnjaka, lokalnih ljudi-stanovnika, predstavnika lokalne uprave i sl.) pri čemu će konačni izgled parka biti djelo koje je formirano prema željama, potrebama i sugestijama stanovnika Gradića (doprinos lokalne zajednice) ali i prema svim pravilima struke (stručnjaci iz područja krajobrazne arhitekture).

NAUČENE LEKCIJE

U mjestu Gradići postoji tradicija zajedničkih projekata mještana u smislu osobnog angažmana svakog pojedinca u unapređenju samog mjesta i kvalitete života njegovih stanovnika (akcije sadnje parkova, akcije čišćenja i održavanja mjesta i sl.), međutim ta tradicija je unazad zadnjih desetak godina gotovo zamrla. Želja nam je da se u našem mjestu kao i nekada pokrenu razne aktivnosti i zajedništvo te da se promovira participativan pristup u procesu donošenja odluka i provedbe projekata od interesa naše zajednice i našeg mjesta Gradići. Mišljenja smo kako ćemo na taj način dati dobar primjer mlađim

generacijama koje će imati priliku sudjelovati u projektu koji su sami inicirali i kojeg su implementirali svojim osobnim zalaganjem, a pri tome će imati priliku učiti od osoba koje su i same u prošlosti pokretale slične akcije i zaslužne su da naše mjesto ima puno uređenih zelenih površina. Želimo se ponositi što smo svojim osobnim angažmanom doprinijeli angažiranju u participativnom odlučivanju pri uređenju parka, što smo uspješno sanirati divlje odlagalište otpada u centralnom dijelu našeg mjesta, te što ćemo regenerirati sve zelene površine novim nasadima za ljepšu i zeleniju budućnost na korist svim generacijama.

Cjelokupan proces sastojao se u participaciji, višekratnim konzultacijama i aktivnoj uključenosti i stalnoj interakciji aktera što je rezultiralo i nizom aktivnosti te konkretnih dokumenata kao pozitivnog primjera interakcije projektanata, lokalne zajednice i gradske uprave.

Obzirom da često lokalna samouprava u odnosu na svoje mogućnosti ne može ispuniti sva očekivanja stanovništva, ovaj projekt može postati pozitivan primjer kako građani samoinicijativno neposrednim sudjelovanjem u manjim zahvatima u komunalnoj infrastrukturi naselja mogu lako i brzo zadovoljiti dio potreba koje oni sami imaju u svojoj lokalnoj zajednici.

Projekt Krajobraz Gradića je jedinstven po uključenosti cijele mjesne zajednice te suradnji sa studentima krajobrazne arhitekture Agronomskog fakulteta u Zagrebu, koji su svoj obrazovni proces obogatili sudjelovanjem na konkretnom zadatku.

FINANCIRANJE

Za sve zelene površine naselja izrađen je izvedbeni projekt što je i konačni produkt cjelokupnog projekta te se trenutno preispituju i formiraju modeli financiranja izvedbe.

KONTAKT

dvd.gradici@gmail.com

WEB STRANICA

<https://www.facebook.com/Gradi%C4%87i-121409251382009/>
<https://www.facebook.com/DVD-Gradi%C4%87i-954468371289649/>

Etno naselje Novo Čiče

LOKACIJA

Velikogorička 147, Novo Čiče

TKO JE SUDJELOVAO?

Nositelj projekta : KUD „ČIČE“ Novo Čiče

Realizatori provedbe projekta: KUD „ČIČE“ Novo Čiče

Potpora u realizaciji projekta:

- MO Novo Čiče
- Grad Velika Gorica
- Zagrebačka županija
- Firme: Lapor d.o.o., Bit promet , Agrosan, Produkt bastal, 3M, Hidrel d.o.o.

OPIS

Stara Pučka škola koja je sagrađena 1897. godine dodijeljena je KUD „ČIČE“, iz Novog Čiča na korištenje 2007. godine. Osim škole dodijeljeno je i gradsko zemljište gdje se nalaze još učiteljski stanovi. Članovi društva su samoinicijativno obnovili staru Pučku školu svojim volonterskim radom uz financijsku potporu grada Velike Gorice u materijalu.

Po završetku obnove stare Pučke škole započelo se sa osmišljavanjem i uređenjem gradskog zemljišta koje se nalazilo uz školu.

2013. godine osmišljen je projekt pod nazivom „Etno naselje Novo Čiče“. Projektom je zamišljeno da se na jednoj lokaciji sagrađe tradicijske turopoljske okućnice koje bi se prezentirale široj javnosti tijekom posjeta i mnogobrojnih edukativnih radionica. Projektom je obuhvaćeno preseljenje tri drvene kuće, vinske klijeti, štaglja, kokošinca, preše za grožđe, te uređenje kompletne tradicijske turopoljske okućnice sa vrtom i cvijećem. Zamišljeno je da sve aktivnosti provode sami članovi KUD „ČIČE“ Novo Čiče. Svi radovi izvođeni su u suradnji sa konzervatorskim odjelom Ministarstva kulture.

PROVEDBA

Tijekom 2014. godine preseljena je jedna drvena kuća te ista uređena i opremljena karakterističnim namještajem za početak 20. stoljeća. Kuća se sastojala od tri prostorije s drvenim trijemom. Sve radove oko rastavljanja i preseljenja kuće na novu lokaciju izveli su članovi KUD „ČIČE“. Osim preseljenja drvene kuće, uređena je i kompletna Turopoljska okućnica sa bunarom za vodu, vrtom i velikim cvjetnjakom. Pred kraj 2014. godine preseljen je i uređen drveni štagalj, kokošinjac, kukurušnjak. U 2015. godini preseljena je jedna manja drvena kućica sa krušnom peći.

U 2016. godini društvo je otkupilo i preselilo drveni čardak kao i drvenu prešu za grožđe. Sve radove izvodili su članovi društva uz pomoć lokalnog stanovništva i firmi iz mjesta. Danas društvo posjeduje tri drvene kuće sa uređenom okućnicom.

UKLJUČIVANJE GRAĐANA

U provedbu svih gore navedenih aktivnosti uključivan je veliki broj građana kao i institucija iz mjesta.

REZULTATI

Uređeno Etno naselje koje omogućava provedbu mnogobrojnih edukativnih radionica, razgledavanje u turističke svrhe i mnogobrojna druge kulturne aktivnosti.

NAUČENE LEKCIJE

Zajedničko organiziranje u provedbu mnogobrojnih aktivnosti može poboljšati stanje u zajednici i široj okolini. U nedostatku financijskih sredstava ali uz dobro motiviranje i viziju onoga što se želi napraviti može dovesti do realizacije mnogobrojnih aktivnosti.

FINANCIRANJE

Sve radove izvodili su članovi KUD „ČIČE“. Pomoć u materijalu dali su Grad Velika Gorica, Zagrebačka županije i mnogobrojne firme iz mjesta.

KONTAKT

KUD „ČIČE“ Novo Čiče
sduvnjak@gmail.com

E-konzultacijom s građanima do modela upravljanja gradskom plažom u Rijeci

LOKACIJA

Rijeka (Projekt je proveden na web stranici: <http://ekonzultacije.rijeka.hr/plaza-ploce/> , odnosno: <http://ekonzultacije.rijeka.hr/rezultati-e-konzultacije-plaza-ploce/>)

TKO JE SUDJELOVAO?

Građani i gradska uprava Grada Rijeke te gradonačelnik kao izvršno tijelo.

OPIS

Izgradnjom bazenskog kompleksa na Kantridi, Grad Rijeka uredio je i Plažu Ploče koja se nalazi ispod samog kompleksa. Već u prvoj sezoni kupanja, 2011.g, plaža je bila izuzetno posjećena. Ubrzo je dobila i Plavu zastavu. No, nedostajali su joj sadržaji koji bi podigli kvalitetu boravka (suncobrani, sprave za igru djece u moru, sandoline, pedaline, ugostiteljski i dodatni rekreativni sadržaji i sl.) čije iznajmljivanje i održavanje nije moglo biti u nadležnosti Grada. Kako bi zadovoljio potrebe za navedenim sadržajima, Grad je započeo razmatrati model koncesije. Do tada ni jedna riječka plaža nije bila dana na koncesijsko upravljanje.

Zbog toga je krajem 2011. godine pokrenuta E-konzultacija s građanima o budućem upravljanju Plažom Ploče i o mogućnosti uvođenja modela

koncesije. Te 2011. godine Grad Rijeka bio je pionir u pokretanju E-konzultacija s građanima. Modela provođenja E-konzultacija javne uprave s građanima u Hrvatskoj još nije bilo, pa je Grad Rijeka za pomoć pitao stručnjake koji su pratili primjere dobre prakse iz područja e-konzultiranja u drugim zemljama i to je bila osnova provedbe.

Napomena:

obaveza Savjetovanja tijela javnih vlasti s građanima uvedena je tek 2013. godine kroz izmjene Zakona o pravu na pristup informacijama. Rijeka je proces ovakvih Savjetovanja započela upravo ovom E-konzultacijom i, do uvođenja zakonske obaveze Savjetovanja, uz ovu je provela još tri E-konzultacije s građanima o temama koje su se ticale: budućnosti zone bivše rafinerije Mlaka, daljnjeg razvoja Riječkog karnevala kao najznačajnije kulturne manifestacije te donošenja Strategije razvoja grada Rijeke do 2020. godine kao ključnog dokumenta razvoja grada u sedmogodišnjem razdoblju.

PROVEDBA

E-konzultacija o modelu upravljanja plažom provedena je na web stranici E-konzultacija <http://ekonzultacije.rijeka.hr/plaza-ploce/> i uključila je sljedeće:

- Informaciju o vremenu trajanja konzultacije i o roku za objavu rezultata/zaključka
- Detaljan tekst o temi, informativan i

edukativan (razlomljen na poglavlja: *Uvod, O Plaži Ploče, Kako dalje?, Što je to koncesija?*, a navedena su poglavlja obuhvatila linkove na različite postojeće dokumente, pregled dobrih i loših strana odluke o uvođenju koncesije na plažu, te donijela okvirna pitanja za građane koja služe razvoju motivacije za diskusiju)

- Anketu o stavu građana prema plaži i modelu koncesije
- Mogućnost komentiranja i diskusije za sudionike (građane)
- Obavješćavanje medija
- Obvezujući zaključak nakon konzultacije i povratnu informaciju građanima u Rezultatima konzultacije: <http://ekonzultacije.rijeka.hr/rezultati-e-konzultacije-plaza-ploce/>

UKLJUČIVANJE GRAĐANA

Na stranici konkretne e-konzultacije o Plaži Ploče ukupno je zabilježeno **1732 posjeta**, od toga **1400 jedinstvenih posjeta**. Od tog broja, u ispunjavanje ankete uključilo se **372 ljudi**.

REZULTATI

Slijedom rezultata ankete koju su građani ispunili, donesen je obvezujući zaključak gradonačelnika kao izvršnog tijela vlasti i taj je zaključak objavljen u Rezultatima konzultacije.

Njime je, među ostalim, određeno sljedeće:

- da će se u koncesiju dati cijela plaža
- da se ulaz na plažu neće naplaćivati (koncesionar će moći naplaćivati samo korištenje opreme koju nudi)
- da razmještaj ležaljki mora biti takav da ostane dovoljno mjesta za građane koji ne žele koristiti opremu koncesionara

Rezultati i zaključak gradonačelnika objavljeni su i u medijima.

Ugovor o koncesiji u konačnici je potpisan 2013. i obuhvatio je mnoge stavke, uključivo i one koje su građani istakli u konzultaciji kao najvažnije (da se ulaz na plažu ne naplaćuje i da uz opremu koja se iznajmljuje ostane dovoljno mjesta za one koji dolaze sa svojim ručnikom i ne žele koristiti ležaljke i suncobrane)

NAUČENE LEKCIJE

- Građani su imali priliku na vrijeme doznati planove i promišljanja javnih službi zaduženih za upravljanje zajedničkim resursima (E-konzultacija provedena 2011., koncesijski ugovor potpisan 2013.)
- Građani su upoznati s dobrim i lošim stranama koncesije (ovo je bila prva plaža u Rijeci koja je dana u koncesiju i tekst konzultacije imao je informativno-edukativnu notu)
- Građani su mogli ući i dublje u problematiku koncesija putem linkova na zakone i pravilnike koji su predstavljeni u tekstu E-konzultacije
- Građani su senzibilizirani na temu koncesije kao modela kojim se može upravljati zajedničkim dobrom
- Javna uprava doznala je što je građanima važno
- Gradske službe su u pripremi koncesijskog ugovora vodile računa o tome (osiguranje toga bio je obvezujući zaključak gradonačelnika objavljen nakon konzultacije)
- Ugovorom o koncesiji je predviđena kontrola poštivanja Ugovora, kao i mogućnosti raskida Ugovora

FINANCIRANJE

Projekt nije iziskivao specifični oblik financiranja (ili dodatnog financiranja) jer je odrađen angažmanom djelatnika gradske uprave u okviru radnog vremena.

KONTAKT

Lea Stoilković Medved

Voditeljica službe za odnose s medijima i online komuniciranje

tel. +385 51 209 229

mob. +385 98 459 284

fax. +385 51 334 008

e-mail. lea@rijeka.hr

WEB STRANICA

<http://ekonzultacije.rijeka.hr/>

<https://www.rijeka.hr/>

Pazi(n) proračun!

LOKACIJA

Pazin – Mjesni odbori Grada Pazina

TKO JE SUDJELOVAO?

Građani grada Pazina, djelatnici gradske uprave

OPIS

Projekt participativnog budžetiranja Pazi(n) Proračun! provodi se u Gradu Pazinu od 2014. godine s ciljem da se u proces donošenja gradskog proračuna aktivnije uključe građani i javnost Pazina na način da odlučuju o malim komunalnim akcijama koje bi trebale ući u proračun za iduću godinu. Informativno-edukativni sadržaj ovog projekta ogleda se upoznavanju građana s gradskim proračunom i proračunskim procesom te informiranju građana o statusu pojedinih gradskih projekata i općenito aktivnostima gradske uprave. Veći dio projekta provodi se po pojedinim mjesnim odborima gdje se održavaju javne rasprave na koje su pozvani i dobrodošli svi građani.

PROVEDBA

Tijek provedbe projekta je u načelu svake godine isti. Tijekom pripreme faze gradonačelnik Grada Pazina sa suradnicima predstavlja novi ciklus projekta, poziva građane i mjesne odbore da dostave svoje prijedloge malih komunalnih akcija. Prijedlozi se zaprimaju oko mjesec dana, a istovremeno gradske službe započinju s obradom i analizom pristiglih prijedloga; procjenjuju potrebna financijska sredstava za realizaciju, izlaze na terenski obilazak lokacija te ih isto tako fotografiraju. Nakon izrađenih detaljnih analiza slijede javne rasprave koje se organiziraju u svakom od 12 mjesnih odbora, gdje se uz upoznavanje građana sa samim proračunskim procesom te projektom Pazi(n)proračun!, građane upoznaje sa svim pristiglim prijedlozima, mogućnostima realizacije te financijskim procjenama svakog od njih, nakon čega slijedi glasanje za pojedine prijedloge u okviru unaprijed definiranog iznosa za provedbu malih komunalnih akcija po pojedinim mjesnim odborima. Prijedlozi koji dobiju najviše glasova, a prihvatljivi za realizaciju u zakonskom, tehničkom i financijskom smislu, uvrstavaju se u prijedlog proračuna te pripremaju za realizaciju u sljedećoj proračunskoj godini. Nakon I. čitanja proračuna na sjednici Gradskog vijeća, održava se i završna javna rasprava,

u sklopu koje se građanima predstavlja prijedlog proračuna za narednu godinu. Za potrebe projekta razvijena je i posebna web stranica www.proracun.pazin.hr radi približavanja proračuna, proračunskog procesa te projekta Pazi(n) proračun! građanima koja se redovito ažurira s podacima, informacijama i vizualizacijama proračuna. Po usvajanju proračuna na Gradskom vijeću, svake se godine tiska brošura Proračun u malom Grada Pazina u kojoj su istaknute najbitnije odrednice gradskog proračuna te rezultati projekta Pazi(n) proračun!.

UKLJUČIVANJE GRAĐANA

Svi građani i građanke Grada Pazina mogu slati svoje prijedloge malih komunalnih akcija nakon čega gradske službe analiziraju zaprimljene prijedloge kako bi sve bilo spremno za javne rasprave po mjesnim odborima na kojima građani mogu raspravljati o svim pitanjima i problemima na području svog mjesnog odbora te potom glasati o realizaciji najpotrebnijih malih komunalnih akcija. Nakon I. čitanja proračuna na sjednici Gradskog vijeća održava se i završna javna rasprava, u sklopu koje se građanima predstavlja prijedlog proračuna za narednu godinu te rezultati projekta Pazi(n) proračun tj. izglasane komunalne akcije koje su uvrštene u proračun.

REZULTATI

Od početka provedbe projekta građani su predložili ukupno 370 komunalnih akcija (2014., 2015., 2016. g.), a na javnim je raspravama prisustvovalo ukupno 548 građana koji su glasanjem o pristiglim prijedlozima odabrali 80 malih komunalnih akcija za provedbu u približnoj vrijednosti koja je i unaprijed definirana – 1.100.000,00 kn ukupno tj. u prve dvije godine provedbe projekta po 300.000,00 i u trećoj godini 500.000,00 kn.

Ostali rezultati:

- Kreiranje proračuna u skladu s potrebama građana – pozitivne reakcije građana (veće zadovoljstvo i jačanje povjerenja)
- Veća informiranost građana o proračunu i proračunskom procesu
- Veća zainteresiranost građana za sudjelovanje u kreiranju Proračuna
- Širenje modela participativnog budžetiranja – sličnu praksu počeli primjenjivati drugi gradovi

**Grad Pazin za provedbu projekta
nagrađen priznanjem
URBACT-ovog grada dobre prakse.**

NAUČENE LEKCIJE

Pripremno razdoblje

- U sredinama u kojima ne postoji tradicija sudjelovanja javnosti i građana u procesima političkog odlučivanja potreban je snažan i kontinuiran angažman oko inicijalnog animiranja građana za uključivanje u proces;
- Za svaki mjesni odbor unaprijed odrediti točan iznos o kojem se odlučuje, mogući kriteriji: veličina mjesnog odbora ili stanje mjesnog odbora;
- Posvetiti vrijeme uključivanju mjesnih odbora i uspostavi osobnih kontakata s građanima;
- Izraditi jedinstveni obrazac za zaprimanje prijedloga građana – prikupljanje istog tipa informacija na istoj razini općenitosti/detalja;
- Osigurati dovoljno vremena za obradu poslanih prijedloga;
- Radi vizualizacije problema i obrazloženja

dostavljenih prijedloga komunalnih akcija, poželjno je fotografirati sve prijedloge;

- Voditi računa da svi pristigli prijedlozi budu obrađeni;
- Izraditi pregled mjesnih odbora koji se šalje projektnom timu i moderatoru kao priprema za rad s ljudima – upoznavanje konkretne lokalne zajednice u koju se dolazi

Razdoblje rasprava i suodlučivanja

- Na javnim raspravama osigurati kvalitetnu moderaciju;
- Edukacija o strukturi proračuna treba biti uvod u svaku raspravu – objasniti strukturu proračuna lokalne jedinice, te obrazložiti smislenost i realnost ostvarivanja određenog prijedloga financiranja;
- Sudjelovanje gradonačelnika i drugih političara je nepotrebno – izbjegava se percepcija cijelog procesa kao „nečije političke promidžbe“.

Nakon rasprava

- Razviti online aplikacije ili prikaze putem kojih će se proračun vizualizirati na lakši i razumljiv način;
- Radi održanja povjerenja građana u buduće procese, važno je ispuniti sve obećano;

FINANCIRANJE

Projekt je financiran iz Proračuna Grada Pazina. Okvirna vrijednost rashoda koju Grad Pazin ostvaruje za provedbu ovog projekta je 15.000,00 kn godišnje. Rashodi se odnose na materijalne rashode (uredski materijal) i naknadu moderatoru.

KONTAKT

Grad Pazin
Družbe sv. Ćirila i Metoda 10,
52000 Pazin
ured.gradonacelnika@pazin.hr
maja.stranic-grah@pazin.hr
Tel: 052/624-111
Fax: 052/624-133

WEB STRANICA

www.pazin.hr
www.proracun.pazin.hr

Škola za udruge

LOKACIJA

Grad Lepoglava

TKO JE SUDJELOVAO?

Organizacije civilnog društva

OPIS

„Škola za udruge“ projekt je koji je u suradnji Grada Lepoglave i gradskog Projektno razvojnog ureda proveden u sklopu aktivnosti Programa razvoja civilnog društva na području grada Lepoglave.

Škola za udruge je skup radionica (treninga), predavanja i drugih oblika jačanja kapaciteta organizacija civilnog društva na području Grada Lepoglave postavljenih u jednu cjelinu koju polazi ista grupa zainteresiranih građana/ki uključenih u rad i/ili aktivnosti organizacija civilnog društva (udruge, sindikati, zaklade, građanske inicijative, neprofitne ustanove i sl.) s ciljem jačanja njihovih vlastitih kapaciteta kako bi razvili svijest o potrebi društvenog djelovanja, proizveli i proveli projekt, uspostavili partnerstvo i/ili suradnju, potaknuli, organizirali akciju ili kampanju u svojim lokalnim zajednicama te se upoznali s funkcioniranjem domaćeg i EU sustava.

Škola traje 12 radnih dana kroz 6 mjeseci i obuhvaća 96 sati nastave u sklopu koje polaznici kroz teorijski i praktični dio prolaze 17 nastavnih cjelina.

PROVEDBA

Program Škole za udruge prilagođen je građanima i građankama koji već postojeća znanja i vještine stečene kroz vlastiti rad i/ili angažman u javnom i/ili sektoru civilnog društva žele unaprijediti, poboljšati ili dodatno razviti svoje aktivističke sposobnosti te raditi na razvoju pozitivnih društvenih promjena.

Škola za udruge namijenjena je pripremi korisnika gradskog proračuna na planirane izmjene u financiranju organizacija civilnog društva koje su pokrenute u sklopu novog Zakona o udrugama. Upravo zbog drukčijeg pristupa korištenju proračunskih sredstava na način da se korisnicima u manjoj mjeri financira hladni pogon dok se glavina financiranja fokusira na konkretne projekte i programe, polaznici su naučili kako detektirati stvarne potrebe, pretvoriti ih u potrebu zajednice i konkretan prijedlog te kasnije uspješno implementirati projektne

aktivnosti u lokalnoj zajednici. Kako bi organizacije civilnog društva s područja grada Lepoglave bile dovoljno kapacitirane za ove promjene, Škola za udruge pokrenuta je upravo da im olakša taj proces prilagodbe.

Za organizacije civilnog društva program Škole za udruge je mogućnost da ojačaju svoje ljudske kapacitete. Osnovna svrha Škole za udruge je rad na izgradnji kapaciteta koji se mogu primijeniti u organizacijama u kojima polaznici djeluju, ali i široj zajednici jer će ih upravo ti razvijeni kapaciteti osposobiti da što bolje i konkretnije odgovaraju na dinamično okruženje te da kao organizacije postanu održivi akteri u razvoju društva.

UKLJUČIVANJE GRAĐANA

Građani i građanke Grada Lepoglave ciljani su skupina i primarni korisnici projekata koje prijavljuju polaznici Škole za udruge. Zbog njihovih problema, potreba, aspiracija i potencijala organizacije civilnog društva počele su mijenjati koncept svojih aktivnosti na način da se javni novac troši isključivo za rješavanje problema i potreba te ostvarivanje aspiracija i potencijala koje su građani sami izrazili. Upravo je uloga građana u doprinosu kreaciji javnih politika koje su kasnije implementirale organizacije civilnog društva, a na temelju sugestija tih istih građana rezultirale time da su se konkretni problemi počeli rješavati te da su građani opet „preuzeli“ svoje ulice u „svoje“ ruke.

REZULTATI

Završetkom provedbe projekta za prvu generaciju polaznika Škole za udruge, kroz 90 sati obrazovnog ciklusa, polaznici su se kapacitirali za izradu prvih samostalnih prijedloga projekata. Znanje su pokazali na brojnim drugim javnim natječajima gdje im više nije bio problem razumjeti birokratsko-administrativni dio natječaja kao i ni koncept izrade projektnog prijedloga kroz logičku matricu čime su počeli ostvarivati nove financijske potpore kojih prije nije bilo. Zbog svega toga, iz izvješća Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske jasno je vidljivo kako su se utrošile financijske potpore u narednim godinama koje su dodjeljivane lepoglavskim organizacijama civilnog društva. Valja posebno spomenuti i kapacitiranost za aktivno sudjelovanje organizacija civilnog društva u procesima donošenja odluka gdje se mišljenje istih dodatno uvažavalo i gdje su javne politike kreirane kroz proaktivan i konkretan dijalog Grada kao jedinice lokalne samouprave i organizacija civilnog društva kao predstavnika 'trećeg' sektora. Ostali rezultati promatrani iz kuta jedinice lokalne samouprave bili su:

- 23 organizacije civilnog društva ostvarile su veće financijske potpore nego prethodne godine
- Neaktivne organizacije civilnog društva ugasile su se i prestale biti 'teretni' korisnici proračuna
- Organizacije civilnog društva počele su prijavljivati zajedničke (partnerske) projekte
- Broj uključenih građana u projekte narastao je na nekoliko tisuća
- Organizacije civilnog društva počele su aktivno sudjelovati u procesima donošenja odluka
- Povećani su kapaciteti organizacija civilnog društva koji su utjecali na samoodrživost istih
- Potpisana je Deklaracija o suradnji Grada Lepoglave i organizacija civilnog društva

NAUČENE LEKCIJE

Kroz 'nastavno' razdoblje i edukacijski proces od 90 sati polaznici su učili, radili, vježbali, ali i naučili osnove iz navedenih područja koje su im bile dostatne da nastave vlastitu neformalnu edukaciju temeljem iskustava koje su stjecali na brojnim javnim natječajima:

- Uvod u civilno društvo (4)
- Osnove upravljanja organizacijom (4)
- Prikupljanje sredstava (4)
- Od ideje do projekta (4)
- Analiza problema i potreba lokalne zajednice (4)
- Organizacijske vještine (4)

- Međusektorska suradnja – prepoznavanje i primjena partnerstva i suradnje (4)
- Upravljanje financijama (8)
- Nove tehnologije u organizaciji (8)
- EU institucije (2)
- EU fondovi (6)
- Upravljanje projektnim ciklusom (3 bloka) (12)
- Strateško planiranje (2 bloka) (8)
- Menadžment volontera (4)
- Odnosi s javnošću (4)
- Društveno poduzetništvo (4)
- Sustav osiguranja kvalitete (4)
- Evaluacija (Vrednovanje procesa kroz evaluaciju Škole za udruge) (4)

Osim spomenutih konkretnih nastavnih cjelina, organizacije civilnog društva upoznale su procese suodlučivanja i suodgovornosti u lokalnoj zajednici čime su postali aktivniji članovi društva.

FINANCIRANJE

Projekt je financiran iz Proračuna Grada Lepoglave. Okvirna vrijednost rashoda koju je Grad Lepoglava imao je svega 5.000,00 kn godišnje, a rashodi su se odnosili na pripremu nastavnog materijale (brošure), materijalne troškove za provođenje radionica (uredski materijal i nastavni pribor) te osvježanja za sudionike.

KONTAKT

Grad Lepoglava
Antuna Mihanovića 12
42250 Lepoglava
lepoglava@lepoglava.hr
hrvoje.kovac@lepoglava.hr
Tel: 042/770-411
Fax: 042/770-419

WEB STRANICA

www.lepoglava.hr

Lokalna partnerstva za transparentno upravljanje prirodnim resursima

LOKACIJA

Karlovačka županija, Primorsko-goranska županija, Zagrebačka županija

TKO JE SUDJELOVAO?

Pan, udruga za zaštitu okoliša i prirode, Udruga Žmergo, Zelena akcija/FoE Croatia. Suradnici: Grad Karlovac, Karlovačka županija, Grad Kastav, Općina Lovran, Općina Matulji, Grad Opatija, Grad Samobor, Pravni fakultet u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija.

OPIS

Projekt se provodi od studenog 2015. godine, s ciljem poboljšanja transparentnosti procesa donošenja odluka u pitanjima zaštite okoliša kako bi se spriječila korupcija u Hrvatskoj, a posebno u ciljanim županijama. Iskustva drugih zemalja pokazuju da se razina korupcije u postupcima zaštite okoliša smanjuje proporcionalno s jačanjem kapaciteta organizacija civilnog društva za sudjelovanje u procesu donošenja odluka. Ostvarivanje čvrstih partnerstava javnog i civilnog sektora, kao i aktivno uključivanje građana u zaštitu okoliša, temelj je očuvanja biološke raznolikosti.

PROVEDBA

Projekt čini niz aktivnosti informiranja i edukacije o transparentnosti i otvorenom upravljanju; aktivnosti oko sveobuhvatnog odlučivanja u postupcima zaštite okoliša i transparentnog upravljanja prirodnim resursima te aktivnosti podizanja svijesti javnosti o načinima aktivnog uključivanja u procese odlučivanja. Naglasak je na zajedničkom sudjelovanju lokalnih organizacija civilnog društva i lokalnih vlasti u gotovo svim aktivnostima, kako bi se postignulo povećano razumijevanje lokalnih vlasti o važnosti uključivanja svih društvenih skupina/dionika u procesu donošenja odluka kako bi se postavili uvjeti za otvoreno i transparentno upravljanje prirodnim resursima na lokalnoj razini. Također, ciljna skupina u projektu su i studenti prava, zaštite okoliša i srodnih studija, koji su bili uključeni u pojedine projektne aktivnosti.

UKLJUČIVANJE GRAĐANA

Građani su se u projekt uključili:

- Sudjelovanjem u istraživanju/upitniku
- Uključivanjem u radionice
- Sudjelovanjem u javnim raspravama
- Prijavljivanjem problema u okolišu na servis Zeleni telefon

REZULTATI

- Povećanje kapaciteta civilnog sektora za praćenje i sudjelovanje u transparentnom i participativnom odlučivanju/upravljanju javnim dobrima i prirodnim resursima: seminar „Značaj transparentnog upravljanja prirodnim resursima“, Radionice o gospodarenju otpadom, seminar i radionice „Kreiranje javnih politika na lokalnoj razini“, konferencija „Dijalogom do transparentnog upravljanja prirodnim resursima“;
- Ostvareno partnerstvo između predstavnika civilnog sektora i lokalne vlasti s ciljem poboljšanja transparentnosti u upravljanju prirodnim resursima; aktivno sudjelovanje predstavnika lokalne vlasti u većini projektnih aktivnosti; zajednički prijedlog za osnivanje Savjeta za zaštitu okoliša i prirode Grada Karlovca;
- Osvještavanje javnosti za sudjelovanje u lokalnim i javnim politikama s ciljem suzbijanja korupcije u upravljanju prirodnim resursima: radionice o gospodarenju otpadom, seminar i radionice za studente, provedba istraživanja, javne rasprave (utjecaj malih hidroelektrana, turizam i karlovačke rijeke, pomorsko dobro); izrada brošure „Pravni alati u rješavanju problema u okolišu“

NAUČENE LEKCIJE

- Nužno poticanje pozitivnog dijaloga i suradnje civilnog i javnog sektora;
- Poticanje građana na korištenje dostupnih pravnih alata
- Potrebno motivirati studente prava za aktivno uključivanje u pravo okoliša te u rješavanje problema u okolišu uključiti neovisne stručnjake iz različitih područja
- Nastaviti poticati donositelje odluka na pravovremeno i potpuno uključivanje javnosti

FINANCIRANJE

Projekt je financiran sredstvima Europske unije i sufinanciram sredstvima Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske. Tisak brošure „Pravni alati u rješavanju problema u okolišu“ financijski podržava i tvrtka HEINEKEN Hrvatska.

KONTAKT

Pan, udruga za zaštitu okoliša i prirode (Eko Pan)
Struga 1
47 000 Karlovac
Tel/fax: 047 614 063
Mob: 095 908 35 78
E-mail: eko_pan@inet.hr

WEB STRANICA

www.eko-pan.hr

FACEBOOK:

Lokalna partnerstva za transparentno upravljanje prirodnim resursima

Ocjenjivanje dobrobiti od zaštićenog područja "Regionalni park Mura-Drava"

LOKACIJA

Noskovačka Dubrava, Osijek

TKO JE SUDJELOVAO?

Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek kao nositelj projekta, WWF Adria kao projektni partner, predstavnici upravljača zaštićenih područja, zainteresirani dionici, lokalno stanovništvo

OPIS

U sklopu projekta "Transformacija - novi pristup upravljanju zaštićenim i NATURA 2000 područjima" održana je radionica ocjenjivanja dobrobiti od zaštićenog područja Regionalni park Mura-Drava na području Osječko-baranjske i Virovitičko-podravske županije. Ocjenjivanje dobrobiti od zaštićenog područja provodi se po metodi PA-BAT koju je razvio WWF, a posebno se prilagođava za svako zaštićeno područje. Ključni dionici (lokalno stanovništvo u i

oko zaštićenog područja, upravljači, lokalna samouprava, turistički, šumarski, lovni, ribički, poljoprivredni i kulturni sektor) dobili su set pitanja koja su prethodila radionici kako bi se kroz odgovore, voditelji radionice što bolje pripremili te dobili uvid u lokalnu problematiku. Radionica je polučila vrlo dinamičnu i konstruktivnu raspravu o različitom viđenju upravljanja i korištenja prostora i prirodnih resursa u Regionalnom parku koja je kroz facilitiranje i odgovaranje na metodološka pitanja proizvela vrijedan rezultat koji će u budućnosti pomoći u kreiranju boljeg, otvorenijeg i participativnijeg upravljanja ovim zaštićenim područjem.

PROVEDBA

Vrijeme provedbe projekta Transformacija: 27.11.2015. - 27.11.2017.

Vrijeme pripreme i provedbe radionice: 15.01.2017. - 15.03.2017. Provedba same radionice održala se 15.02.2017.

UKLJUČIVANJE GRAĐANA

Zainteresirana javnost / građani su uključeni kroz upitnike koji su prethodili samoj radionici te kroz raspravu, pitanja i odgovore.

REZULTATI

Nakon održavanja radionice projektni tim je kompilirao sve odgovore, komentare i prijedloge koje su uključeni sudionici iznosili te napravio set preporuka za buduće otvorenije i participativnije upravljanje Regionalnim parkom.

NAUČENE LEKCIJE

Upravljanje zaštićenim prirodnim područjima kao i svim javnim prostorima i ostalim resursima treba provoditi na što transparentniji način, uključujući javnost u svim fazama planiranja, provedbe te što češće okupljati dionike prostora i javnost u svrhu usuglašavanja zajedničkih stavova, djelovanja i u konačnici boljeg upravljanja.

FINANCIRANJE

Radionica je održana u sklopu projekta "Transformacija - Novi pristup upravljanju zaštićenim i NATURA 2000 područjima" koji je financiran sredstvima EU i Ureda za udruge Vlade RH.

KONTAKT

Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek,
Opatijska 26F, 31000 Osijek
Dinko Pešić, voditelj projekta Transformacija
E-mail: dinko@zeleni-osijek.hr
Mob: 091 4211 424
Tel: 031 565 180

WEB STRANICA

www.zeleni-osijek.hr

LOKACIJA

Hrvatska

TKO JE SUDJELOVAO?

Građani, jedinice lokalne samouprave, komunalna poduzeća, poduzetnici, organizacije civilnog društva, oružane snage, planinari, ronici, speleolozi, izviđači, sportaši, javne ličnosti...Kako je čist okoliš naše pravo, ali i naša obveza, ova kampanja je doista - kampanja sviju nas.

OPIS

Zelena čistka je rapsodija međusektorske suradnje i snažan alat sudjelovanja javnosti u rješavanju problema divljih odlagališta otpada.

Cilj kampanje je podizanje svijesti građana Hrvatske o potrebi preuzimanja odgovornosti u stvaranju i načinu odlaganja otpada. Kulminacija kampanje je jednodnevna akcija čišćenja divljih odlagališta otpada u travnju tekuće godine, u cijeloj Hrvatskoj. Nacionalna kampanja osvještavanja građana o problemu otpada i njihovoj ulozi u rješavanju, osim medijske promocije sadrži i edukativne materijale za obrazovne institucije te događaje za javnost.

Zelena čistka je pokrenuta u sklopu svjetske akcije čišćenja otpada, kao dijela globalnog pokreta Let's do it! koja okuplja aktivne građane i organizacije u 113 država svijeta.

PROVEDBA

Nacionalna kampanja Zelena čistka sadrži elemente kartiranja otpada, osvještavanja i informiranja, aktivnog uključivanja građana i dionika u provedbu aktivnosti i rješavanje problema, jednodnevnu akciju čišćenja divljih odlagališta te koordinaciju svih aktivnosti.

- **KARTIRANJA OTPADA**
Putem mobilne aplikacije divlja odlagališta otpada automatski su vidljiva na interaktivnoj karti dostupnoj javnosti. Odličan je to alat za poticanje sudjelovanja građana u rješavanju problema i komunikaciji s javnom upravom i komunalnim poduzećima.
- **OSVJEŠĆIVANJE I INFORMIRANJE**
Putem javnih prezentacija, organizacijom događaja i komunikacije putem medija dionici su informirani o ciljevima i aktivnostima kampanje, što utječe na osviještenosti i uključivanje građana. Izradom promotivno-edukativnog materijala doprinosi se vidljivosti i prepoznatljivosti kampanje.

- **AKTIVNO UKLJUČIVANJA GRAĐANA I DIONIKA U PROVEDBU AKTIVNOSTI I RJEŠAVANJE PROBLEMA**

Komunikacijom i proslijeđivanjem informacija o kampanji dionicima te njihovim uključivanjem širi se krug partnera na provedbi i stvara se platforma koja pridonosi većem sudjelovanju građana u prepoznavanju problema i aktivnom djelovanju pri rješavanju na lokalnoj razini. Bliska suradnja udruga s komunalnim redarima i komunalnim poduzećima doprinosi zajedničkom jednostavnijem rješavanju problema divljih odlagališta otpada. Lokalni koordinatori spona su između javne uprave, komunalnih poduzeća i volontera pri provedbi aktivnosti u okviru kampanje. Aktivno sudjelovanje i zajednički angažman pridonosi shvaćanju, prihvaćanju i komunikaciji sudionika.

- **JEDNODNEVNA AKCIJA ČIŠĆENJA DIVLJIH ODLAGALIŠTA**

Jedinice lokalne samouprave podržavaju volontere u njihovim nastojanjima putem: osiguravanjem potrebne opreme i mehanizacije za čišćenje divljih odlagališta otpada; uključivanjem komunalnih službi u odvoz otpada, kao i svih ostalih subjekata koji su u mogućnosti pridonijeti akciji čišćenja; sudjelovanjem u dogovoru s koncesionarima o zbrinjavanju primarno odvojenog otpada.

*KOORDINACIJA SVIH AKTIVNOSTI:
Udruga Žmergo

UKLJUČIVANJE GRAĐANA

Svi građani i građanke Hrvatske, kao i svi dionici, mogu sudjelovati u prepoznavanju i poticaju rješavanja problema kroz međusobnu komunikaciju i suradnju na provedbi kampanje.

REZULTATI

Od početka provedbe, od 2012., tijekom šest nacionalnih kampanja Zelena čistka sudjelovalo je preko 307.000 tisuća volontera i očišćeno je preko 23.000 tona otpada iz okoliša diljem Hrvatske. Sudjelovanje građana u detektiranju problema, suradnja s javnom

upravom i ostalim dionicima dovelo je do unapređenja međusektorske suradnje na lokalnom nivou te provedbi aktivnosti u svakoj pojedinoj lokalnoj zajednici.

Organizacijom javnih događaja i informiranjem građana o ciljevima kampanje kao i sudjelovanjem volontera u čišćenju neminovno je došlo do promjene osobnog odnosa naspram stvaranja otpada. Suradnjom s obrazovnim institucijama postignuta je veća osviještenost djece i mladih u rješavanju najvećeg okolišnog problema u Hrvatskoj, otpada.

Kreiranjem internetske karte otpada osigurana je direktna komunikacija građana s nadležnim službama, a internetske stranice kampanje (www.zelena-cistka.org) bolja komunikacija sa zainteresiranom javnošću. Promocija putem društvenih mreža uvelike doprinosi motivaciji i komunikaciji s volonterima.

NAUČENE LEKCIJE

- Građani nisu svjesni problema otpada, zajedništvo je recept za kvalitetniji razvoj zajednice i rješavanje problema
- Institucije ne uspijevaju osvijestiti građane o važnosti osobne odgovornosti u stvaranju i odlaganju otpada
- Iako je suradnja na lokalnom nivou u nekim sredinama svijetao primjer međusektorske suradnje Ministarstvo zaštite okoliša i energije i Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost ne prepoznaju značaj Zelene čistke te financijski ne podržavaju provedbu
- U sredinama u kojima ne postoji tradicija sudjelovanja javnosti i građana u procesima

sudjelovanja potreban je snažan i kontinuiran angažman oko inicijalnog animiranja građana za uključivanje u proces, dok dobra suradnja na lokalnom nivou pridonosi razumijevanju građana i javne uprave, što omogućava razvoj novih zajedničkih projekata

- Obradom pristiglih podataka moguć je uvid o situaciji na terenu
- Kartiranje otpada mobilnim aplikacijama na javno dostupnim kartama odličan je alat za sudjelovanje javnosti i utjecanje na rješavanje problema
- Važno je prepoznati aktivan doprinos zajednici i uputiti zahvalu svim sudionicima i volonterima

FINANCIRANJE

Provedba i koordinacija Zelene čistke na nacionalnom nivou nije financirana iz javnih izvora, ali je od strane jedinica lokalne samouprave prepoznat napor volontera te su osigurani osnovni uvjeti za održavanje akcija čišćenja otpada (odvoz otpada, odlaganje otpada). U nekim sredinama osigurane su i rukavice te osvježenje za volontere.

KONTAKT

Udruga Žmergo
V.C.Emina 3
51410 Opatija
zmergo@zmergo.hr
logistika@zelena-cistka.org
Tel: 051/271-459
Mob: 095 87 05 423

WEB STRANICA

www.zmergo.hr
www.zelena-cistka.org

Šume i biološka raznolikost Regionalnog parka Mura-Drava

LOKACIJA

Regionalni park Drava-Mura

TKO JE SUDJELOVAO?

Udruge članice Saveza udruga Dravska liga (ZEO Nobilis, Čakovec, Franjo Košćec, Varaždin, Prirodoslovno društvo Drava, Virovitica i Zeleni Osijek, Osijek)

OPIS

Glavni cilj projekta je osnažiti suradnju i razviti partnerstvo između lokalnih vladinih institucija, javnih ustanova za zaštitu prirodnih resursa i civilnih organizacija, u području zaštite i održivog upravljanja (gospodarenja) šumama uz Dravu.

Specifični ciljevi - prikupiti informacije, provesti analizu uočenih problema na prostoru uz Dravu; provesti kampanju za osvješćivanje javnosti, informirati građane, organizacije civilnog društva, vlasnike šuma, farmere i gospodarstvenike o trenutnoj situaciji te sačiniti zajednički prijedlog program budućeg monitoringa.

PROVEDBA

U 2016. godini su prikupljeni i obrađeni podaci o stanju šuma i poljoprivrednih površina uz njih.

Izrađena je i pripremljena informacija za medije o utvrđenom stanju s posebnim naglaskom na bolesti, invazivne vrste, devastaciju, odlaganje otpada i slične probleme. Dogovorena je dinamika provođenja kampanje i program daljnjih aktivnosti.

U 2017. godini su prikupljeni novi podaci na terenu i zabilježene promjene u odnosu na stanje u 2016. Uspostavljena je još bolja i kontinuirana suradnja s gotovo svim dionicima prostora.

Izrađeno je završno izvješće za projekt i prijedlog budućeg monitoringa.

UKLJUČIVANJE GRAĐANA

Svaka udruga članica saveza je na području svoje županije provela anketu, kontaktirala građane prilikom obilaska terena i provjerila sve dostupne podatke. Komunicirali smo s građanima putem interneta, zelenog telefona, a također i putem drugih medija (radio, TV, novine) tijekom cijelog trajanja projekta.

REZULTATI

Glavni cilj projekta je ostvaren jer smo osnažili suradnju i partnerstvo između lokalnih vladinih institucija, javnih ustanova za zaštitu prirodnih resursa s civilnim organizacijama, u području zaštite i održivog upravljanja (gospodarenja) šumama uz Dravu.

Prikupili smo informacije, proveli analizu uočenih problema na prostoru uz Dravu i proveli kampanju za osvješćivanje javnosti i informirali građane, organizacije civilnog društva, vlasnike šuma, farmere i gospodarstvenike o trenutnoj situaciji. Sastavili smo zajednički prijedlog programa budućeg monitoringa i uputili ga dionicima na eventualne dopune i usvajanje.

NAUČENE LEKCIJE

Pripremno razdoblje

Usprkos kvalitetno pripremljene i provedene ankete i obilaska terena bilo je teško doći do potrebnih podataka kad nije sređeno vlasništvo, a u zemljišnim knjigama su još navedeni pokojnici.

Razdoblje rasprava i suodlučivanja

Problemi se na pojedinim priobalnim područjima znatno razlikuju, pogotovo kod županija koje imaju velike akumulacije (tri hidroelektrane) u odnosu na primjerice prostor Kopačkog rita.

Nakon rasprava

informiranje građana i suradnja s medijima je bila vrlo dobra, a to je vjerojatno i rezultat dosadašnje kontinuirane i kvalitetne razmjene informacija među članicama saveza, kao i prisustva udruga u medijima i obostranoj suradnji.

Aktivnosti i praćenje stanja šuma se usprkos završenom projektu nastavlja.

FINANCIRANJE

Bez donatora, GGF-a (5.000,00 USD), provođenje projektnih aktivnosti ne bi bilo moguće. Udruge uključene u Dravsku ligu sufinancirale su dio troškova, svaka prema svojim mogućnostima, a veliki dio poslova odradili su volonteri.

KONTAKT

Savez udruga Dravska liga, A. Šenoe 10 A, 42 000 Varaždin

Tel/faks 042 320359

Mob: 098 1965937

E-mail: dravaleage@gmail.com

WEB STRANICA

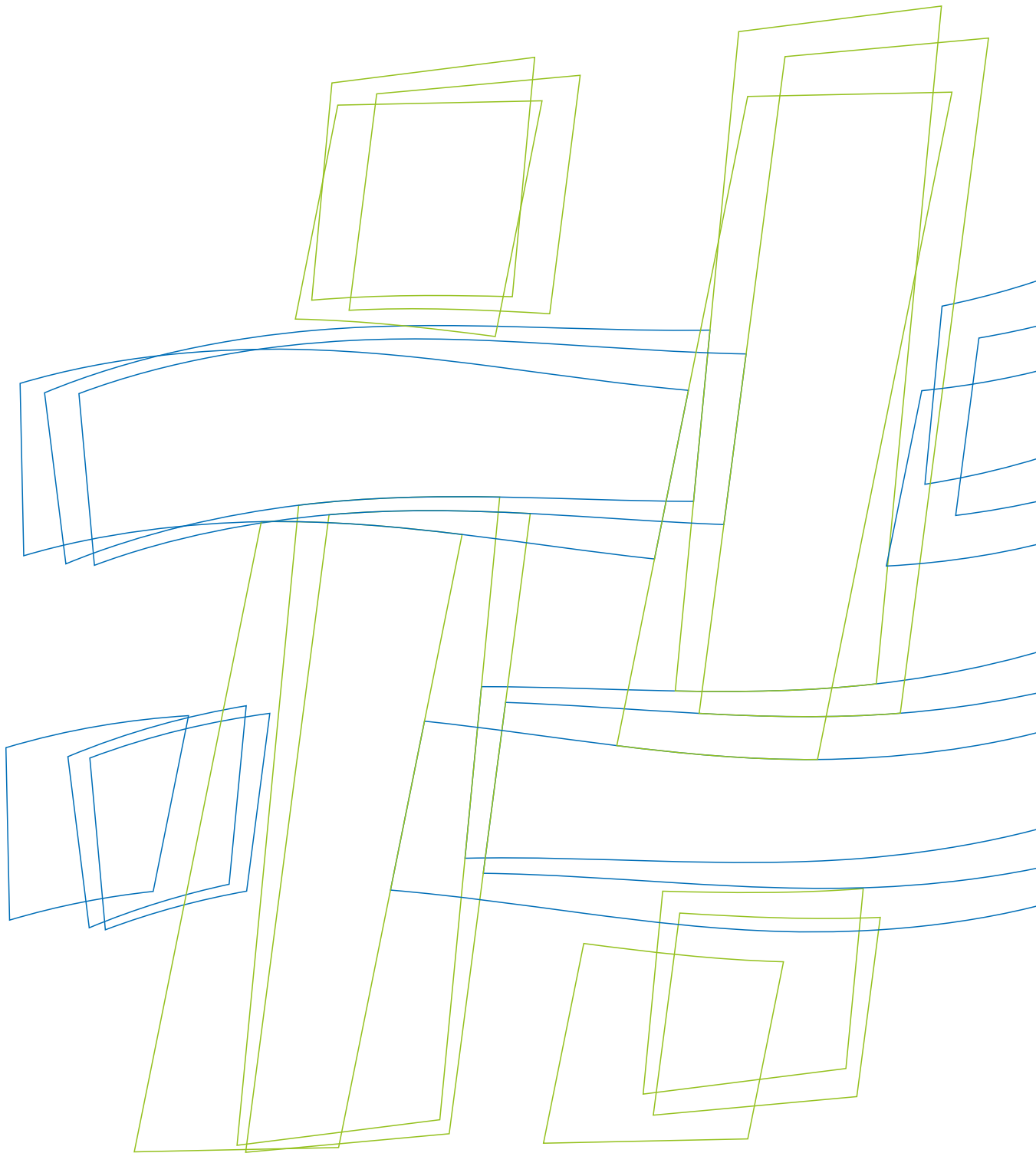
www.dravska-liga.hr

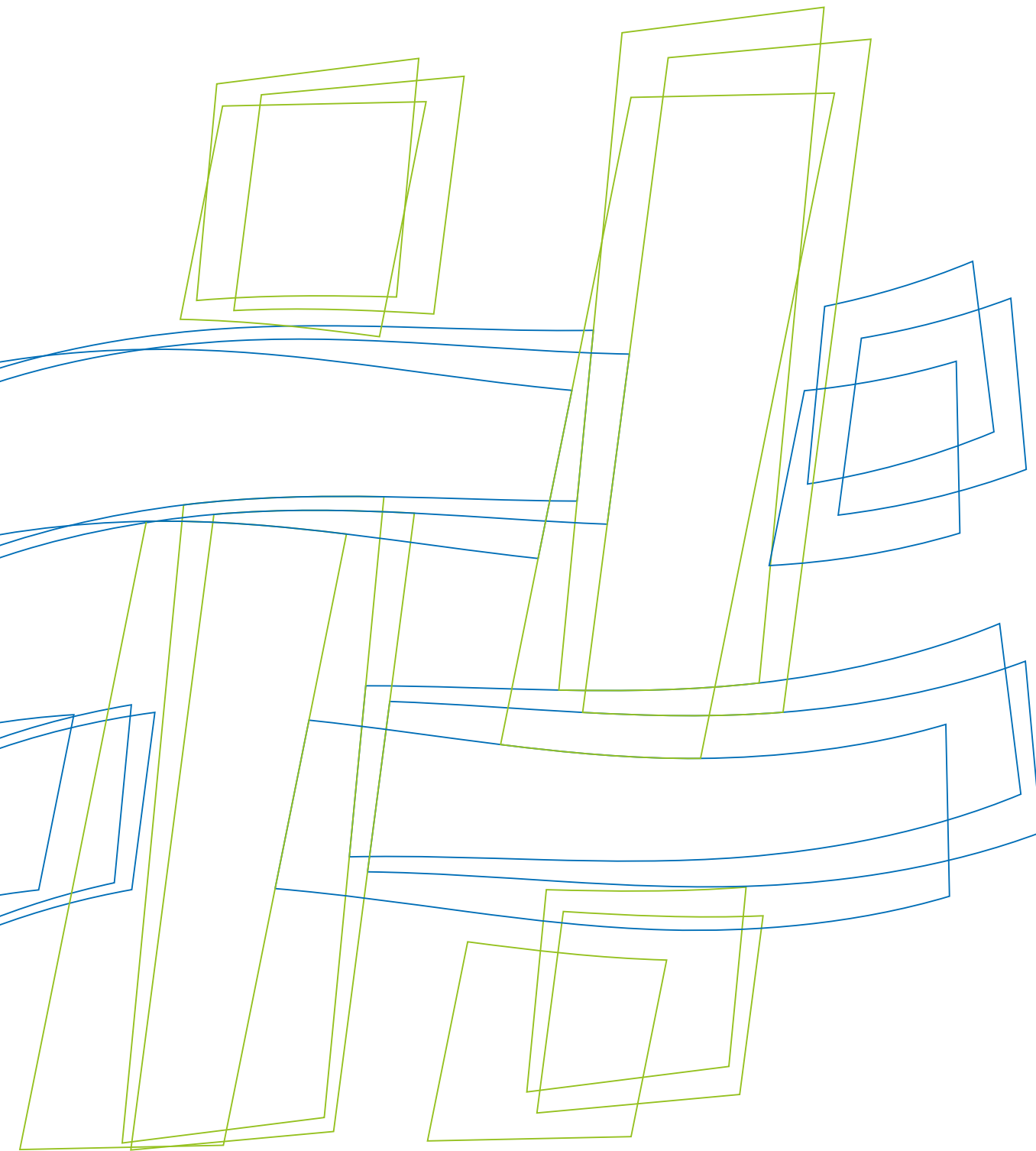
Literatura

Okolišne dozvole - Kratki vodič za javnost
ODRAZ-Održivi razvoj zajednice, 2014.

Zajedno za održivi razvoj ruralnih područja - Priručnik za provedbu pristupa LEADER u Hrvatskoj
HMRR - Hrvatska mreža za ruralni razvoj, ODRAZ - Održivi razvoj zajednice, 2010.

Putokaz za djelotvoran rad lokalne zajednice
ODRAZ-Održivi razvoj zajednice, 2001.

www.sudjeluj.net

 suDjelujVG

Europska
unija

Ovaj projekt financira Europska unija.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Ovaj projekt sufinancira Ured za udruge Vlade RH.